



Brüsszel, 2025. november 11.
(OR. en)

14921/25

Intézményközi referenciaszám:
2008/0140 (CNS)

ANTIDISCRIM 103
FREMP 300
GENDER 195
JAI 1592
MI 869
SOC 728

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	14287/25
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS IRÁNYELVE a személyekkel szembeni, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról – <i>Jelentés az elért eredményekről</i>

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2008. július 2-án javaslatot nyújtott be a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek egy arra irányuló tanácsi irányelvre vonatkozóan, hogy a valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron, illetve szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelmet kiterjessze a foglalkoztatáson kívül eső területekre. Az e területre vonatkozó hatályos uniós jogszabályok¹ kiegészítésével az egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelvjavaslat megtiltaná a fentieken alapuló hátrányos megkülönböztetést a következő területeken: szociális védelem, beleértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást; oktatás; valamint az árukhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés, beleértve a lakhatást is.

¹ Különösen a 79/7/EGK, a 2000/43/EK, a 2000/78/EK és a 2004/113/EK tanácsi irányelv.

A Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépését követően a javaslat immár az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 19. cikkének hatálya alá tartozik (különleges jogalkotási eljárás); így – az Európai Parlament egyetértését követően – egyhangú tanácsi határozathozatalt igényel.

Az Európai Parlament 2009. április 2-án konzultációs eljárás keretében elfogadta a javaslatról szóló véleményét². A Tanácsnak a végleges szövegre vonatkozóan az Európai Parlament egyetértését kell majd kérnie.

Jóllehet a javaslatról több mint tizenhét éve folynak a megbeszélések, és szinte minden elnökség felvette azt a Tanács napirendjére, eddig nem sikerült megállapodásra jutni. Az elért eredményekről szóló legutóbbi jelentést³ 2025. június 19-én terjesztették az EPSCO Tanács elé.

Bár a delegációk túlnyomó többsége régóta támogatta az irányelvet és azt a tényt, hogy annak célja a meglévő jogi keret kiegészítése a hátrányos megkülönböztetés mind a négy okának egy horizontális megközelítés keretében történő kezelése révén, néhány másik delegáció fenntartásainak adott hangot, és pontosításokat kért a jogbiztonság vélt hiányával, a hatáskörök megosztásával és a szubszidiaritás elvének való megfeleléssel, valamint a javaslat hatásával – különösen a javaslat lehetséges pénzügyi következményeivel – kapcsolatban.

A megfogalmazott aggályok eloszlatása érdekében az évek során jelentősen átszövegezték a javaslatot, többek között pontosítva a jogi kötelezettségeket mind az érdemi tartalom, mind a hatáskörmegosztás tekintetében, valamint jelentősen korlátozva az irányelvtervezet potenciális pénzügyi hatását.

² Lásd: A6-0149/2009. Jelenleg Alice Kuhnke (SE/Zöldek/Európai Szabad Szövetség) a Parlament előadója.

³ 9573/25.

Emlékeztetni kell arra, hogy az elmúlt évben a tagállamok nagy többsége egyértelműen és ismételten hangot adott miniszteri szinten azon álláspontjának, hogy e régóta fennálló javaslatról helyénvaló, időszerű és szükséges lenne megállapodni.⁴

A Bizottság támogatja a kompromisszumra való törekvést, ugyanakkor egyelőre vizsgálati fenntartással él az eredeti javaslatához képest tett minden változtatással kapcsolatban.

A Bizottság a 2025. február 11-én közzétett 2025. évi munkaprogramjában bejelentette, hogy vissza kívánja vonni az egyenlő bánásmódról szóló irányelvre irányuló javaslatot. A javaslatot végül azonban fenntartották, és nem szerepelt a visszavont javaslatok 2025. október 6-án közzétett listáján.⁵

II. A DÁN ELNÖKSÉG IDEJE ALATT A TANÁCSBAN VÉGZETT MUNKA

A dán elnökség alatt további erőfeszítéseket tettek a javaslattal kapcsolatos egyhangúság elérése érdekében. A szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport két ülésen is megvitatta a javaslatot.⁶ Ezzel párhuzamosan az elnökség kétoldalú egyeztetéseket folytatott azokkal a delegációkkal, amelyeknek továbbra is aggályaik vannak, annak érdekében, hogy azonosítsák a fennmaradó kérdéseket, és felderítsék a lehetséges megoldásokat.

A szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport 2025. október 2-i ülésén az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) egy képviselője ismertette a „A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem az Európai Unióban”⁷ című jelentését, megjegyezve, hogy a hátrányos megkülönböztetés gyakoribb azokon a területeken, amelyek még nem tartoznak az uniós jogszabályok hatálya alá, ami alátámasztja a foglalkoztatáson túlmenő védelem szükségességét. A jelentés továbbá rámutat a hátrányos megkülönböztetés gazdasági és társadalmi költségeire, és arra utal, hogy az egyenlő bánásmódról szóló horizontális irányelv előnyei meghaladnák a költségeket.

⁴ Az EPSCO Tanács 2024. május 7-i, 2024. június 20-i, 2024. december 2-i és 2025. június 19-i ülése.

⁵ HL C, C/2025/5423, 2025.10.6., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5423/oj>.

⁶ 2025. október 2. és 30.

⁷ [Combating Discrimination in the European Union \(A hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem az Európai Unióban\) | OECD](#)

Ezt követően a munkacsoport egy elnökségi vitaindító feljegyzés alapján megvitatta a javaslatot.⁸ Felkérték azokat a tagállamokat, amelyek nem tudták támogatni a legutóbbi szöveget⁹, hogy fejtsék ki fennmaradó aggályaikat, azzal a céllal, hogy megtalálják a leghatékonyabb és legeredményesebb megoldásokat. A tagállamok túlnyomó többsége megerősítette az irányelv iránti támogatását, valamint több tagállam is megosztotta saját elemzését az irányelv költségvonzatairól, amelyeket az előnyökhöz viszonyítva alacsonynak vagy jelentéktelennek találtak.

Mindezek fényében és a további kétoldalú egyeztetésekre alapozva az elnökség azonosított egy sor lezáratlan kérdést, amelyekkel a továbbra is aggályokat megfogalmazó tagállamok szerint még foglalkozni kell. Ezeket a kérdéseket a szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport október 30-i ülésén vitatták meg egy vitaindító feljegyzés¹⁰ alapján, az alábbiak szerint:

i. Hatály

Egy delegáció aggodalmát fejezte ki az irányelv hatályával kapcsolatban a szociális védelem és az oktatás területét érintően, különösen ami az e kényes területeken meglévő nemzeti hatáskörök tiszteletben tartásának szükségességét illeti. E delegáció javasolta a 2. cikk (5a) bekezdésében szereplő, engedélyezett eltérő bánásmódra vonatkozó rendelkezések kiterjesztését is oly módon, hogy az ne csak az életkorra, hanem a hátrányos megkülönböztetésnek az irányelv hatálya alá tartozó valamennyi alapjára kiterjedjen.

A fentiek alapján az elnökség felkérte azokat a tagállamokat, amelyeknek továbbra is aggályaik vannak, hogy pontosítsák, milyen módosításokra lenne szükség a szociális védelemre és az oktatásra vonatkozóan ahhoz, hogy támogatni tudják az irányelvet. Azoktól a tagállamoktól pedig, amelyek támogatják a 2. cikk (5a) bekezdésének a hátrányos megkülönböztetés valamennyi alapjára vonatkozó kiterjesztését, az elnökség azt kérte, hogy mutassanak be gyakorlati példákat, és fejtsék ki azokat a politikai és jogi indokokat, amelyek lehetővé tennék a szexuális irányultságon, a valláson vagy meggyőződésen és a fogyatékosságon alapuló eltérő bánásmódot.

⁸ 12823/25.

⁹ A szöveg legutóbbi változatát a 10817/24 dokumentum tartalmazza.

¹⁰ 14287/25.

Bár a delegációk általánosságban hajlandók voltak rugalmasságot tanúsítani és új javaslatokat mérlegelni, több delegáció is kifejezte fenntartásait az irányelv hatályának további szűkítésével kapcsolatban, valamint konkrét javaslatokat és indoklást kértek, különösen a 2. cikk (5a) bekezdésében foglalt rendelkezés esetleges kiterjesztésével kapcsolatban. Néhány tagállam azt is hangsúlyozta, hogy fontos megőrizni az irányelv általános törekvéseit. Ezzel szemben az egyik delegáció azt kérte, hogy a szociális védelmet és az oktatást vonják ki az irányelv hatálya alól, valamint a 2. cikk (5a) bekezdésében foglalt rendelkezést terjesszék ki, hogy az ne csak az életkorra, hanem a hátrányos megkülönböztetés valamennyi alapjára kiterjedjen. Egy másik delegáció aggodalmát fejezte ki az oktatásra vonatkozó rendelkezések jogi egyértelműségével kapcsolatban.

ii. Végrehajtás

A végrehajtás tekintetében kérdések merültek fel az irányelv pénzügyi hatásával kapcsolatban, különös tekintettel a fogyatékkal élő személyek számára biztosítandó észszerű alkalmazkodás költségeire.

Mindezek alapján az elnökség felkérte a tagállamokat, hogy jelezzék, milyen jellegű támogatás segítené elő az észszerű alkalmazkodásra vonatkozó kötelezettséggel kapcsolatos nemzeti szintű költség-haszon elemzésüket, és határozzák meg azokat az esetleges jogi feltételeket vagy rendelkezéseket, amelyek további pontosítást igényelnek, beleértve azt is, hogy szükséges-e további elemekkel kiegészíteni a szöveget, és ha igen, melyekkel és milyen formában.

Számos tagállam hangsúlyozta, hogy a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény már tartalmaz kötelezettségeket, és hogy az irányelv nem teremtené további követelményeket az észszerű alkalmazkodásra vonatkozóan. Az egyik tagállam kiemelte az észszerű alkalmazkodás és az akadálymentesítés közötti különbséget, megjegyezve: az, hogy az utóbbi nem szerepel a kompromisszumos szövegben, jelentősen csökkenti a költségeket. Azt is javasolták, hogy a Bizottság az irányelv elfogadását követően iránymutatást nyújthatna a végrehajtáshoz. Egy másik tagállam új hatásvizsgálat elkészítését kérte. A Bizottság képviselője hangsúlyozta, hogy a Bizottság a jogalkotási javaslatához már elvégezett egy hatásvizsgálatot, és nem feladata, hogy a javaslatának a Tanács általi módosításaihoz kapcsolódó hatásvizsgálatokat végezzen.

iii. Decentralizált hatáskörök

Néhány tagállam kiemelte az irányelv végrehajtásával kapcsolatos kihívásokat olyan helyzetekben, amikor a hatásköröket regionális vagy decentralizált szinten gyakorolják, és olyan megoldásokat szorgalmaztak, amelyek tiszteletben tartják ezeket az irányítási struktúrákat.

A fentiek alapján az elnökség felkérte az irányelvnek a decentralizált politikai struktúrákra gyakorolt hatása által érintett tagállamokat, hogy határozzák meg azokat a szakpolitikai területeket, amelyek okot adnak ezen aggályokra, valamint javasoljanak konkrét megoldásokat azok kezelésére.

Két tagállam kijelentette, hogy nincsenek aggályai a decentralizált hatáskörökkel kapcsolatban, annak ellenére sem, hogy nemzeti szinten maguk is decentralizált irányítási struktúrákkal rendelkeznek.

III. KONKLÚZIÓ

Az elnökség célja az volt, hogy az EPSCO Tanács december 1-i ülésén általános megközelítés szülessen a javaslatról. A szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport megbeszélése során azonban három delegáció továbbra is általános fenntartással élt, ami arra utalt, hogy a szükséges egyhangúságot még mindig nem lehet elérni. Ennek ellenére a delegációk túlnyomó többsége továbbra is támogatja a legutóbbi kompromisszumos szöveget és azt a célt, hogy a Tanácsban általános megközelítés szülessen.

Mivel nem érkeztek további javaslatok vagy pontosítások azoktól a tagállamoktól, amelyeknek továbbra is aggályaik vannak, az elnökség nem tudott új kompromisszumos szöveget előterjeszteni. A lehetséges megoldások azonosítása előtt részletesebben meg kell vizsgálni a delegációk álláspontját. A remények szerint a fennmaradó aggályok eloszlathatók lesznek valamennyi delegáció konstruktív részvétele révén.

Az elnökségnek szilárd meggyőződése, hogy egy olyan világban, ahol az alapvető jogokra és az egyenlőségre egyre nagyobb nyomás nehezedik, az EU-nak jó példával kell elől járnia. Így remélhetőleg a közeljövőben biztosítható lesz a Tanács egyhangú határozathozatalához szükséges támogatás.